

На сьогодні здійснюється систематизація та укладання каталогу оцифрованих аудіозаписів уже проведеного етапу, попереду – підготовка і реалізація нового етапу – оцифрування аудіо-записів з аналогових носіїв періоду 50-х-60-х рр. та їх ідентифікація. Результатом реалізації завдань Меморандуму між навчальними закладами Німеччини (Український Вільний Університет) та України (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника) після наступного етапу оцифрування аудіозаписів постане новий упорядкований аудіоархів з детальним систематизованим каталогом аудіоматеріалів та можливостями доступу нових дослідників до раритетних записів, їх наукового й культурно-мистецького осмислення в публікаціях та навчальних студіях.

Література:

1. Прикарпатські науковці – учасники проекту збереження української культурно-мистецької спадщини за кордоном.
Url: <https://pnu.edu.ua/blog/2023/02/27/45142>
2. Національна музична спадщина у фондах архіву Українського Вільного Університету (Мюнхен, Німеччина).
URL: <http://mus.art.co.ua/natsionalna-muzychna-spadshchyna-u-fondakh-arkhivu-ukrainskoho-vilnoho-universytetu-miunkhen-nimechchyna/>

УДК 78.071.2

*Віталій ЗАЄЦЬ (Київ, Україна),
Сергій КАРАСЬ (Львів, Україна)*

ЕМОЦІЙНА РЕГУЛЯЦІЯ В МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Емоційний спектр переживань людини, яка займається музично-виконавським мистецтвом, не можна не торкнутись її загального емоційного стану, оскільки музичне мистецтво пов'язане зі сприйняттям і відображенням дійсності. Людина, яка займається певним видом діяльності (в даному випадку – музично-виконавським мистецтвом) виявляє специфічні, при-

таманні саме цьому виду мистецтва прояви перебігу емоцій (наприклад: контрастні, процесуальні, модифікуючі).

Емоції мають позачасовий характер, тобто: в часовому процесі виконавської творчості вони трансформуються, збагачуються, видозмінюються, тощо. Модифікуюча процесуальність емоцій у творчому процесі очевидна. Виконавська практика однозначно підтверджує, що відсутність накопиченого досвіду психологічних випробувань, надбань емоційної пам'яті обмежує можливості виконавця в опануванні новими емоціями. Аналітичний розгляд емоцій як явища відповідного людського складу психіки, спонукає умовний розподіл емоцій на ситуативні і художні.

Виконавець постійно знаходиться в процесі пошуку, тобто – виникають різні емоційні стани, які виконавець інтуїтивно або свідомо розшифровує через розумові операції. Ситуації щодо виникнення різних емоційних станів супроводжуються почуттями, які становлять дещо спільне для ситуативних і художніх емоцій. З точки зору формальної логіки, художні емоції повинні формуватися на сприйнятті й усвідомленні мистецької творчості. З точки зору діалектичної логіки елементи прекрасного можна знайти в усіх проявах життєдіяльності.

Ситуаційні емоції супроводжують людину протягом усього життя, і це означає, що накопичення емоційних сприймань, емоційної пам'яті відбувається безперервно. В такому розумінні ситуативні емоції мають постійно-дієвий характер, а, отже, визначають ситуаційність як континуальний процес з моменту народження людини. Тому особистість з усталеними поглядами і стабільним емоційним станом не виключає перебіг ситуативних емоцій, які можуть вплинути на загальний стабільно-емоційний стан і які визначаються як періодичні раптові динамічні спалахи.

Психологи-науковці прийшли до висновку, що умовний розподіл *емоціонального* і *характеру* є неправомірний, оскільки характер, формуючись в процесі життєдіяльності, нероздільно пов'язаний з *емоціональним* і має від нього вплив. Висновки однозначні: впливаючи на *характер* – необхідно позбавлятися негативних якостей, які належать *емоціональному* і, навпаки, впливаючи на *емоціональне* – позбавлятися негативних якостей

характеру. Аналогічні висновки стосуються *ситуативного* як явища і *художнього* як образної якості.

Віковий ценз студента вищого музичного закладу характеризується певною мірою сформованості, стабільності в ситуативному й художньому, де превалює усвідомленість над неусвідомленістю. Цьому періоду притаманні варіативність цілеспрямованого балансування ситуативного й художнього.

Саме в цей період становлення музиканта-виконавця як майстра і як особистості можна умовно розділити ситуативні емоції на генетично-континуальні (постійно присутні в усіх сферах діяльності) і ситуаційні (спонтанні, раптові, що виникають в процесі професійної діяльності).

Деякі фахівці вважають, що супутні спонтанні емоції мають негативний емоційний тонус, пов'язаний з проблемними ситуаціями у виконавській технології. А саме: емоції, що виникають при не вирішуваних завданнях (ситуаційні проблеми фізіологічного ґатунку), при невдачах на концертних виступах, тощо. Тому вони мають характер невдоволеності.

Разом з тим, у виконавській практиці ситуаційні емоції мають також і позитивний емоційний вплив. Наприклад: успішний концертний виступ, або, в процесі роботи над деталями музичного матеріалу раніше нездійсненне завдання вирішується само собою (так би мовити - інсайт), і емоційний тонус раптово переходить з негативного у позитивний. Ці явища вказують на лабільність емоціонального тону в щохвилинних ситуаціях.

Лабільність ситуативних емоцій залежить і регулюється багатьма факторами. Якщо провести паралель з генетичною емоційною імпульсивністю (це швидкість, з якою емоція стає своєрідною рушійною силою дій, що спонукає без попереднього роздумування і усвідомленого рішення виконати їх), то зв'язок ситуативних і генетично-континуальних емоцій явний: обидві – інстинктивні, некеровані.

Проблемні питання ситуативних емоцій розв'язуються успішно за умови, коли особистість, яка володіє великим об'ємом знань, різного роду інформацією, досвідом, здатна керувати власними емоціями при надходженні нової інформації. Отже, накопичення запасу знань (розумова інформація) і професійних

навичок (периферійна інформація), змінює центр вищої нервової системи, приводить до стабільності, здатності коригування, опанування керованістю ситуативними емоціями.

Підсумовуючи розгляд емоційного аспекту фахового мислення музиканта-виконавця, маємо зробити висновки, які будуть спрямовувати подальші міркування відносно специфіки формування виконавської майстерності.

1. Модифікуюча процесуальність емоцій музиканта-виконавця очевидна.

2. Художні емоції, як свідчить повсякденна виконавська практика, завжди мають позитивний емоціональний тонус.

3. Не дивлячись на органічний зв'язок художніх емоцій з ситуаційними, ми констатуємо: діяльне спілкування з музикою є спілкування з великими емоціональними надбаннями Людства; працюючи над музичними творами, ми свідомо, або несвідомо накопичуємо емоціональний досвід багатьох поколінь (в цьому полягає емоціональна цінність різностильового репертуару); стильові особливості кожного композитора відображають його емоціональний-естетичний внутрішній світ, його думки, переживання; скрупульозне відношення до нотного тексту (поряд з інтуїцією) відкриває сферу почуттєвої множинності для репродуктивного збагачення власних емоцій і формування фахового емоційного мислення; на синтезі накопичених (репродуктивних) емоцій формується власний емоціональний тонус творчої особистості, оскільки генетична емоційність асимілює з емоціями надбаними ззовні.

УДК78.071.2:780.647.2

*Валентин ЛІГУС
(Київ, Україна)*

РОЛЬ ВИКОНАВСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ ЄВГЕНІЇ ЧЕРКАЗОВОЇ У РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО АКОРДЕОННОГО МИСТЕЦТВА

Упродовж останніх десятиліть в Україні з'явилося ціле сузір'я талановитих музикантів і творчих колективів, які успішно виступають на Батьківщині та у світі. На сьогодні, найяскраві-